МАЯ РАДЗІМА - БЕЛАРУСЬ

Тэма: Багацце нашай краіны

Мэта: *ўяўленне аб найбольш важных відах прадукцыі прамысловых прадпрыемстваў і сельскагаспадарчай вытворчасці.*

Задачы:

а) навучання: паказаць вучням, як беларускі народ у пасляваенны час падымаў з руін гарады і вёскі, фабрыкі і заводы, аднаўляў сельскую гаспадарку; пазнаёміць вучняў з прадукцыяй, якую выпускаюць прамысловыя прадпрыемствы Беларусі, як сельская гаспадарка рэспублікі вырашае сваю галоўную задачу забеспячэння насельніцтва рознымі прадуктамі харчавання, а прамысловасць — сыравінай, як ажыццяўляецца перавозка грузаў і людзей сродкамі транспарту;

б) развіцця: развіваць у вучняў уменне выкарыстоўваць краязнаўчы матэрыял і праз ажыццяўленне краязнаўчай работы папаўняць свае гістарычныя веды;

в) выхавання: выхоўваць у вучняў пачуццё гонару за свой край, за яго працавітых людзей, якія шляхам вялікіх намаганняў аднавілі Беларусь пасля Вялікай Айчыннай вайны, зрабілі яе багатай і квітнеючай краінай.

1. **Арганізацыйны момант**
2. **Праверка дамашняга задання**

*Выкананне тэставых заданняў па тэме **«Беларусь у гады Вялікай Айчыннай вайны»***

1. Пазнач знакам «+» правільныя адказы на пытанні.

• Вялікая Айчынная вайна пачалася:

⬜ 22 ліпеня 1941 г.

⬜ 22 чэрвеня 1941 г.

• Беларусь была вызвалена ад нямецкіх захопнікаў:

⬜ 9 мая 1945 г.

⬜ 3 ліпеня 1944 г.

2. Дапоўні сказы.

Першы ўдар ворага прынялі пагранічнікі і воіны_________ (Сталінграда; Брэсцкай крэпасці). На тэрыторыі Беларусі, якая была захоплена ворагамі, разгарнулася сапраўдная ________ (народная; рэйкавая) вайна. Партызанскім разведчыкам і сувязным стаў амаль стогадовы _______ (Трыфан Лук’яновіч; дзедТалаш).

3. Адзнач знакам «+» праўдзівыя выказванні.

⬜ *«Рэйкавую вайну» супраць фашыстаў вялі партызаны.*

⬜ *У Трасцянцы пад Мінскам знаходзіўся лагер смерці.*

⬜*Пад Мінскам, дзе адбылося акружэнне фашысцкіх войскаў, пасля вайны ўзняўся Курган Перамогі.*

⬜*Аб жудаснай трагедыі, якая напаткала вёску Хатынь, нагадваюць званы.*

4. Адзнач знакам «+» прычыны, па якіх гэта вайна атрымала назву «Айчынная».

⬜*На барацьбу з немцамі ўзняліся толькі дарослыя мужчыны.*

⬜*На барацьбу з немцамі ўзняўся ўвесь народ — ад малога да старога.*

⬜*Людзі змагаліся за свабоду сваёй Айчыны.*

⬜*Людзі змагаліся за сваіх кіраўнікоў.*

5. Пазнай па апісанні і запішы імёны воінаў — герояў Вялікай Айчыннай вайны.

1) Герой Курскай бітвы, лётчык, збіў у баі 9 самалётаў. ______________________.

2) Юны партызан, гераічна загінуў у 14 гадоў .________________________________.

3) Салдат-беларус, які абараніў нямецкую дзяўчынку. _________________________.

4) Абаронца Брэсцкай крэпасці, камандзір. ___________________________________.

5) Партызанскі камандзір, Герой Савецкага Саюза. __________________________.

Выкарыстай імёны: *Канстанцін Заслонаў, Аляксандр Гаравец, Марат Казей, Трыфан Лук’яновіч, Пётр Гаўрылаў.*

3. Паведамленне тэмы і мэты ўроку

_ Новы матэрыял не будзе звязаны з вайной, на сённяшнім уроку мы будзем вывучаць мірную працу грамадзян Беларусі ў пасляваенны час, а таксама знаёміцца з тымі вынікамі, якія былі дасягнуты працоўнымі нашай рэспублікі. Тэма нашага ўрока -“Багацце нашай краіны”.

4. Тлумачэнне навага матэрыялу

<u>Аднаўленне разбуранай вайной гаспадаркі</u>

Тлумачэнне матэрыялу першага абзаца ажыццяўляецца настаўнікам. Падчас работы з матэрыялам на працягу ўрока афармляецца шнфаграфіка “Багацце нашай краіны”.

– Вайной былі нанесены вялікія страты нашай краіне.Перамога над ворагам натхняла людзей. Мужнасцьна вайне ператварылася ў працоўны гераізм. Працавіты і цярплівы беларускі народ не паў духам. Дзякуючы самаадданай працы былі адноўлены гарадыівёскі, фабрыкі і заводы, транспарт і сельская гаспадарка. Рэспубліка паўстала з руін, але незагойнай ранаю на яе сэрцы засталіся больш двух мільёнаў сыноў і дачок, што загінулі ў полымі той страшнай вайны. Але мужны беларускі народ не скарыўся бядзе. Людзі пабудавалі новыя жылыя дамы, вырвсцілі багаты ўраджаі, наладзілі выраб прадуцыі на прамысловых прадпрыемствах.

Прамысловасць і гаспадарка ўзаемазвязаны паміх сабой.

Вывад: для аднаўлення страт, нанесеных фашыстамі, спатрэбілася пяць гадоў напружанай працы.

<u>Прамысловасць Рэспублікі</u>

Матэрыял змяшчаецца ў 2—6 абзацах.

Вывучэнне новага матэрыялу ажыццяуляецца шляхам чытання ўслых, каменціравання прачытанага і вылучэння ў ім галоўнага. Канчатковым вынікам работы вучняў будуць вынесены на слайд.

Гаспадарка Беларусі

Работа з «Атласам Рэспублікі Беларусь»(с. 28)

Практычнае заданне.

1. Пазнаёміцца з умоўнымі абазначэннямі.

2. Знайсці гарады, пералічаныя ў падручніку, у якіх знаходзяцца машынабудаўнічыя заводы. (Мінск, Жодзіна, Гомель.)

3. Знайсці на карце атласа месцы здабычы нафты і калійнай солі. (Рэчыца, Салігорск.)

4. У якіх гарадах ёсць прадпрыемствы па выпуску мінеральных угнаенняў? (Салігорск — калійная соль, Гомель — суперфасфат, Гродна— азотнае ўгнаенне.)

3. Сельская гаспадарка.

Матэрыял ахоплівае 7— 10 абзацы вучэбнага дапаможніка.

Работа над ім ажыццяўляецца па папярэдняй схеме.

Выкарыстоўваецца матэрыял «Атласа Рэспублікі Беларусь» на с. 30.

Практычная работавучняў.

Азнаямленне вучняў з умоўнымі абазначэннямі.

- У якой частцы Беларус інасельніцтва займаецца вырошчваннем ільну?
- Дзеў нас пераважна сеюць буракі?
- У якіх раёнах рэспублікі займаюцца бульбаводствам? Як інакш называюць у нас бульбу? Чаму?
- Чаму каля буйных гарадоўвяскоВаенасельтцтвапераважназаймаеццапрыгараднайгаспадаркай? Назавіце такіягарады.
- Дзе ў Беларусі найбольш паспяхова развіваецца свінагадоўля?
- Падумайце над вывучаным матэрыялам і паспрабуйце вызначыць галоўную задачу, якую вырашае сельская гаспадарка нашай рэспублікі. (Галоўная задача— забяспечыцьнасельніцтвакраіны разнастайныміпрадуктаміхарчавання.)
- Акрамя прадуктаў харчавання людзям патрэбны адзенне, абутак, розныя прадметы быту. Для іх вырабу прамысловасці неабходна сыравіна. Такую сыравіну пастаўляе сельская гаспадарка.

5. **Замацаванне вывучанага матэрыялу**

- Для чаго патрэбны транспартныя сродкі?
- Ці можа краіна існаваць без транспарту?
- Што б маглоздарыцца, калі б транспартперастаўдзейнічаць?

Практычная работа.

_ Выкарыстоўваецца матэрыял атласа на с. 34.

_ Чым багата тэрыторыя нашай краіны? (Шмат рэк.)

_ Знайдзіце на карце атласа рэкі, якія з'яўляюцца суднаходнымі. Назавіцеіх. Назавіце буйнейшыя гарады рэспублікі, у якіх ёсць рачныя порты.

_ Падумайце, ці мае наша краіна праз свае рэкі сувязь з марамі. (Мае. З Чорным і Балтыйскім марамі.)

_ У якіх гарадах Беларусі ёсць аэрапорты?

_ Якое значэнне гэта мае?

_ Паспрабуйце вызначыць, ці звязаны абласныя цэнтры нашай дзяржавы аутамабільнымі магістралямі рэспубліканскага значэння.

Вучні працуюць з малюнкамі вучэбнага дапаможнка на с. 117—120.

Заданне 1. Параўнайце самазвал БелАЗ са спартыўнай машынай «Баггі». Зрабіце вывады з гэтага параўнання.

Адкажыце на пытанні:

1. Якія грузы могуць перавозіць БелАЗы?

2. Чаму яны працуюцьу кар'ерах?

3. Дзе можна сустрэць такія машыны? (Далёка за межамі рэспублікі.)

Заданне 2. Трактар «Беларус».

Адкажыце на пытанні:

1. Чаму ён так называецца?

2. Чым ён адрозніваецца: а) ад самазвала; б) ад легкавога аўтамабіля; в) ад грузавога аўтамабіля?

3. Чаму ў яго такія магутныя колы?

Заданне 3. Касілкі.

Рашыце задачу. Трактарная касілка мае шырыню захопу поля шэсць метраў. Касец з кассою можа размахнуцца на адзін метр шырыні поля. Хуткасць руху касілкіў 10 разоў большая за рух касца. Касец можа працаваць не большза 8 гадзін. Касілка можа працаваць цэлыя суткі. Падлічыце: колькі касцоў можа замяніць адна касілка? (Адказ: $1 \cdot 6 \cdot 10 \cdot 3=180$ касцоў.)

6. Падвядзенне вынікаў урока

7. **Дамашняе заданне:**апавяданне «Багацце нашай краіны».